

EMOCIONS I REFLEXIONS DURANT LA PANDÈMIA

Fina Bonet, Cap del Dept. de Treball Social dels centres d'Atenció Intermèdia Blauclínic

Juliol 2020

“...Per totes les meves companyes, per tots els meus companys, que amb unitat i perseverança hem pogut afrontar la quotidianitat de la pandèmia...”

Primer diuen que la Xina, després Itàlia... els governants no paraven de comunicar-nos que nosaltres no corriem perill, que no calia alarmar-se. Tots sabíem però que això era una fal·làcia, que nosaltres no seriem una excepció, que no ens lliuraríem del que estava passant arreu del món. En aquells moments desconeixíem però la magnitud del que podia representar per a tots nosaltres aquesta pandèmia.

Un dia qualsevol, a les portes de la primavera, aquesta primavera robada, el país es va tancar. Va començar el confinament, un confinament sense data de caducitat, però amb molta incertesa, amb molts dubtes i moltes expectatives trencades. La ciutat va esdevenir deserta, es va convertir en una ciutat diferent, en la ciutat del silenci. Sense el brogit inherent a Barcelona, vaig poder apreciar el cant de les orenetes primerenques, la remor de les fulles dels plataners i també el dringar de les campanes d'alguna església propera que mai havia escoltat des del balcó de casa meva. Tot era estrany, tot era diferent, menys el despertador que em sonava cada matí per recordar-me que dia rere dia, mentre la ciutat estava apagada, que jo havia d'anar a treballar, que una vegada més havia d'encarar-me amb el trasbals que ens suposava a tots plegats la organització del nostre Centre sociosanitari durant el confinament. Sempre recordaré aquell dissabte, aquell dissabte del mes de març quan vaig rebre la trucada per incorporar-me al meu lloc de treball, un moment comparable als dels soldats quan els criden a files. Era el nostre deure i no podíem defallir. Tots i totes havíem d'estar preparats pel que s'esdevindria, per aquell futur incert que ningú era encara capaç de preveure.

Nosaltres, els treballadors socials sanitaris, a vegades desconeguts i moltes vegades oblidats, hem estat com la resta dels nostres companys al peu de canó, oferint tots els nostres coneixements, però també tot el nostre cor per poder apaivagar els dolorosos moments que han viscut els pacients, les famílies i també els nostres companys. Tots i totes ens hem sentit en algun moment impotents, febles, hem plorat i també hem tingut la necessitat d'algun somriure, d'alguna paraula reconfortant que és la que ens ha donat força per continuar endavant quan comprovàvem que els dies, les setmanes, els mesos anaven passant i nosaltres sabíem que no podíem ser abatuts, que havíem de continuar perquè ens necessitaven, perquè comptaven amb nosaltres. Puc dir que mai vaig sentir com en aquells moments la força de l'equip, el que va significar per cadascú de nosaltres la individualitat posada al servei de tots, de tots els que vàrem treballar perquè tot fos més fàcil, més lleuger, més suportable. No vàrem poder sentir el contacte físic entre els nostres companys, les abraçades que tantes vegades són necessàries en moments de molta dificultat. Puc dir però que vàrem tenir força, molta força per mirar endavant i saber que qui estava ingressat només ens tenia a nosaltres i érem nosaltres en aquells moments que havíem de suplir l'afecte propi dels fills, dels germans, de les persones més estimades.

Des del primer moment la nostra tasca es va basar en la organització del treball social adreçat en el foment de la comunicació entre pacients i famílies. Eren moments difícils, érem conscients que era la primera vegada que estàvem privant de llibertat a les persones ingressades, una privació de llibertat imposada i agreujada per una situació pròpia de vulnerabilitat deguda a la malaltia. Estàvem impeding la comunicació amb el seu entorn més proper, amb les persones més estimades. És suficientment coneguda la importància del benestar emocional en la curació de la malaltia i no ens podíem permetre que aquell aïllament estronqués el procés de guariment dels pacients. Puc dir, amb orgull, que la nostra Corporació Sanitària va tenir molt clar des del primer moment que s'havia de trobar un mecanisme que fomentés la comunicació entre els pacients i les famílies. Potser a vegades hem fet un mal ús de la tecnologia, però cal dir que en aquests moments va ser l'instrument que ens va permetre poder mantenir el contacte, encara que fos de manera virtual, entre els pacients i els seus familiars. Tots els professionals ens vàrem implicar en aquesta tasca, perquè tots sabíem la importància que tenia pels malalts poder-se comunicar, poder expressar la seves vivències, poder escoltar per part de les seves parelles, dels seus fills, dels seus amics..., de quina manera vivien el confinament. Vàrem haver d'explicar a les persones ingressades el que representava el confinament per elles i per les seves famílies. Era una situació mai viscuda i molts dels usuaris inicialment ho varen percebre com un abandonament. Les videotrucades a través de tauletes o telèfons mòbils varen ser el mitjà que ens va permetre facilitar aquesta comunicació.

Dia a dia la nostra tasca va consistir per una banda en la organització de les videotrucades entre pacients i famílies i per altra banda les trucades als familiars per informar respecte l'evolució del pacient, sempre prèvia revisió del curs clínic per part del personal mèdic. Tot es va fer de manera ràpida, fins i tot frenètica. La situació ho requeria i no podíem permetre aturar-nos.

Amb aquestes trucades vàrem aconseguir apaivagar l'angoixa dels pacients que no podien abraçar als seus familiars, donant-los la mà, acompanyant-los pel camí, moltes vegades incert, que va suposava estar ingressat en època COVID. Vàrem pal·liar la incertesa que va generar a tothom haver estat tants dies, tantes setmanes, sense poder demostrar amb paraules, amb gestos, amb actituds el que significava l'allunyament, el distanciament imposat per la pandèmia. No vàrem poder arribar a tothom amb la freqüència que haguéssim volgut, però reconec que la majoria tant de pacients com de familiars es varen posar al nostre lloc, al lloc de les persones que dia rere dia estàvem tenint cura de qui la pandèmia havia allunyat. En aquests moments, quan nosaltres érem els protagonistes de propiciar el contacte entre els pacients i familiars ens sentíem afalagats, valoràvem el sentit de la nostra tasca.

Algunes persones malauradament es varen quedar pel camí, aquest camí tant llarg, tortuós i difícil que va començar a meitat del mes de març i que encara en aquests moments no hem superat. No trobo paraules que em permetin descriure tota la tendresa, tot l'afecte i tot el respecte que jo sentia quan, amb la màxima humilitat i consideració possible, rebia als familiars per entregar-los els objectes més personals de qui s'havia quedat pel camí. Per ells significava el record segurament més íntim de qui havien compartit tota una vida i en els últims moments no havien pogut acompanyar-lo de la manera que haurien desitjat.

I després va arribar el desconfinament, i amb el desconfinament aquestes fases que a tots ens varen confondre tant. Què implicava estar en una fase? Quan passaríem a la fase següent? Seria possible retrocedir de fase? Incògnites que no s'acabaven mai de resoldre i que ens despistaven a tots plegats. El que estava clar, però, és que havíem d'estar preparats per alçar

el teló, aquest teló que encara malauradament en molts teatres està abaixat, però que nosaltres, prenent les màximes precaucions possibles, havíem de començar a alçar.

De la mateixa manera que vàrem intentar cuidar al màxim a les famílies durant el confinament, teníem clar que en el procés d'obertura del Centre Sociosanitari les famílies també havien de tenir un protagonisme especial. El treball en grups reduïts de familiars per poder-los conèixer, per explicar-los la nova organització, per informar de les mesures higiènic-sanitàries que haurien de prendre, va ser cabdal per fer la immersió en el desconfinament.

Cal dir que mai com en aquells moments em vaig sentir tant orgullosa de la meva professió. Les treballadores socials sempre hem estat al costat de les persones més vulnerables, dels qui per diversos motius han estat exclosos de la comunitat, dels qui la societat no ha representat. En aquests moments però més que mai vaig poder constatar que per algun motiu o altra aquesta vulnerabilitat ens afectava a tots plegats i que sens dubte nosaltres érem una part important d'aquest engranatge tant complicat, tant difícil que ens va generar la temuda pandèmia.

Avui, un dia qualsevol del mes de juliol, constatem que arreu continuen confinant pobles, comarques, regions... no s'ha acabat. Hem de continuar endavant, hem de tenir la fermesa suficient per afrontar una vegada més el que pugui esdevenir-se.

Fina Bonet Serra

Núm. col. 1195